

ΤΟΜΕΑΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΥΗΜΕΡΙΑΣ

A. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οι βασικές επιδιώξεις της κυβερνητικής πολιτικής στον τομέα της κοινωνικής ευημερίας είναι:

- η διασφάλιση ενός αξιοπρεπούς επιπέδου διαβίωσης για κάθε πολίτη, με ιδιαίτερη έμφαση στην προστασία των ευάλωτων μελών της κοινωνίας,
- η εισαγωγή ενεργητικών πολιτικών για την ένταξη ληπτών δημόσιων βοηθημάτων στην αγορά εργασίας,
- η στήριξη της οικογένειας, η πρόληψη της οικογενειακής δυσλειτουργίας και η αντιμετώπιση προβλημάτων που σχετίζονται με την υγιά ένταξη κάθε ατόμου στην κοινωνία,
- η προστασία, ευημερία και διασφάλιση των συμφερόντων των παιδιών καθώς και η στήριξη άλλων ευάλωτων ομάδων, όπως ηλικιωμένων και ατόμων με ειδικές ανάγκες,
- η ενεργοποίηση και ενίσχυση των κοινοτήτων για αντιμετώπιση των αναγκών των κατοίκων τους σε τοπικό επίπεδο, με στόχο τη συλλογική δράση για γενικότερη ανάπτυξη,
- η διεύρυνση και αναβάθμιση του δικτύου κοινωνικής προστασίας για κάλυψη των ευπαθών ομάδων του πληθυσμού, και
- η ανταπόκριση σε ευρωπαϊκές και διεθνείς δεσμεύσεις της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Για την επίτευξη των επιδιώξεων αυτών, οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων προχώρησαν στην υλοποίηση διαφόρων στόχων, όπως αυτοί φαίνονται στο κείμενο που ακολουθεί:

ΕΡΓΟ ΚΑΤΑ ΤΟ 2006

1. Διασφάλιση αξιοπρεπούς επιπέδου διαβίωσης και εισαγωγή ενεργητικών πολιτικών

1.1. Εκσυγχρονισμός των περί Δημόσιων Βοηθημάτων και Υπηρεσιών Νόμων του 1991 – 2006

Για να διασφαλιστεί η προσαρμογή των νομοθετικών διατάξεων με τις σύγχρονες τάσεις και την Ευρωπαϊκή Στρατηγική για Κοινωνική Ενσωμάτωση, το Υπουργικό

Συμβούλιο υιοθέτησε σχετικό νομοσχέδιο, το οποίο ψηφίστηκε σε Νόμο από τη Βουλή των Αντιπροσώπων στις 28.4.2006 (Ν.95(Ι)2006).

Στο νόμο αυτό, που ενοποιεί και εκσυγχρονίζει τους περί Δημόσιων Βοηθημάτων και Υπηρεσιών Νόμους 1991 μέχρι 2003, περιλαμβάνονται διατάξεις που κρίθηκαν αναγκαίες προκειμένου το όλο σύστημα παροχής δημόσιου βοηθήματος να καταστεί πιο δίκαιο, αποδοτικό και λειτουργικό.

Με τη διεύρυνση ορισμένων διατάξεων αλλά και την εισαγωγή νέων στη νέα εκσυγχρονισμένη νομοθεσία, ευνοούνται ειδικότερα οι ομάδες των αναπήρων και των μονογονεϊκών οικογενειών. Καλύπτονται επίσης με παροχές, κάτω από προϋποθέσεις, οι Ευρωπαίοι πολίτες και ορισμένες κατηγορίες πολιτών τρίτων χωρών.

Πέρα από τα πιο πάνω θεσπίζονται κίνητρα για απεξάρτηση ληπτών από το δημόσιο βοήθημα και επανένταξη τους στην αγορά εργασίας.

Το ύψος του δημόσιου βοηθήματος που παραχωρείτο το 2006 ήταν:

- Για το λήπτη (αρχηγό οικογένειας) £194,00 το μήνα
- Για κάθε εξαρτώμενο που έχει συμπληρώσει το 14^ο έτος της ηλικίας του £ 97,00 το μήνα
- Για κάθε εξαρτώμενο που δεν έχει συμπληρώσει το 14^ο έτος της ηλικίας του £ 58,20 το μήνα

(Αριθμός αιτήσεων δημοσίου βοηθήματος και τρόποι διεκπεραίωσης –**Πίνακας 14**. Δικαιούχοι δημοσίου βοηθήματος κατά φύση δυσπραγίας **Πίνακας 15**).

1.2. «Επαγγελματική Κατάρτιση και Προώθηση Ληπτών Δημόσιου Βοηθήματος στην Απασχόληση» - Έργο συγχρηματοδοτούμενο από Εθνικούς και Κοινοτικούς πόρους με στόχο την προώθηση της ισότητας των ευκαιριών πρόσβασης στην αγορά εργασίας για όλους και ειδικότερα για εκείνους που απειλούνται με κοινωνικό αποκλεισμό.

Η υλοποίηση του Έργου «Επαγγελματική Κατάρτιση και Προώθηση Ληπτών Δημόσιου Βοηθήματος στην Απασχόληση» άρχισε το 2005 και θα συνεχιστεί μέχρι το 2008. Οι στόχοι που είχαν τεθεί για το Έργο αυτό είναι η επαγγελματική κατάρτιση τουλάχιστον 400 ληπτών και την εργοδότηση 260 από αυτούς σε επιδοτούμενες θέσεις εργασίας.

Κατά το 2006, προσλήφθηκαν έξι Εργασιακοί Σύμβουλοι Κοινωνικής Ενσωμάτωσης, προσεγγίστηκε αριθμός ληπτών για να αξιολογηθεί η δυνατότητά τους να επωφεληθούν από το Έργο, 433 λήπτες εντάχθηκαν και 222 από αυτούς παρακολούθησαν μαθήματα σε δεξιότητες επικοινωνίας και αυτοανάπτυξης. Επίσης 168 λήπτες δημόσιου βοηθήματος παρακολούθησαν μαθήματα κατάρτισης σε βασικές δεξιότητες χρήσης ηλεκτρονικών υπολογιστών και τεχνολογιών πληροφορίας.

Προκηρύχθηκε επίσης το Σχέδιο Επιδότησης των Θέσεων Εργασίας για Λήπτες Δημόσιου Βοηθήματος στον Ιδιωτικό Τομέα και 16 εργοδότες υπέβαλαν αιτήσεις, οι οποίες αξιολογήθηκαν πριν το τέλος του 2006. Τοποθετήθηκαν στην αγορά εργασίας 2 άτομα, που κρίθηκε ότι δεν χρειάζονταν μαθήματα κατάρτισης, εκτός των μαθημάτων Επικοινωνίας και Ηλεκτρονικών Υπολογιστών. Η τοποθέτηση ληπτών σε θέσεις εργασίας θα συνεχιστεί εντός του 2007.

1.3. Σχέδιο Παροχής Κοινωνικής Αρωγής για Βελτίωση Συνθηκών Στέγασης

Το 2006, συνεχίστηκε η εφαρμογή του Σχεδίου Παροχής Κοινωνικής Αρωγής για Βελτίωση των Συνθηκών Στέγασης, το οποίου στόχος είναι η παροχή οικονομικής βοήθειας σε δυσπραγούσες οικογένειες για βελτίωση των συνθηκών διαβίωσής τους. Στη διάρκεια του 2006 βοηθήθηκαν 60 περιπτώσεις και διατέθηκε συνολικά το ποσό των £312.000.

1.4. Σχέδιο Επιχορήγησης Αυτοεργοδότησης Ηλικιωμένων

Το Σχέδιο αυτό έχει ως στόχο να διατηρήσει υγιείς και ενεργούς τους ηλικιωμένους, δίνοντάς τους κίνητρα για επαναδραστηριοποίηση και συμμετοχή στην κοινωνία. Με τον τρόπο αυτό, περιορίζεται η αδράνεια, η ανία, η μελαγχολία και το άγχος και γενικά βελτιώνεται η ψυχολογική τους κατάσταση. Παράλληλα, αναμένεται ότι το Σχέδιο αυτό

θα συμβάλει στη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου και γενικά της ποιότητας ζωής των ηλικιωμένων.

Με το Σχέδιο Επιχορήγησης Αυτοεργοδότησης Ηλικιωμένων, επιχορηγούνται με το ποσό των £1.500 άτομα άνω των 63 ετών για την εξασφάλιση εξοπλισμού ή/και υλικών για ν' ασκήσουν κάποια τέχνη, βιοτεχνία κ.α.

1.5. Σχέδιο Επιχορήγησης Διακοπών για Ηλικιωμένα και Ανάπηρα Άτομα, Λήπτες Δημόσιου Βοηθήματος

Σκοπός του Σχεδίου είναι η επιχορήγηση της διαμονής και διατροφής ηλικιωμένων ατόμων (63+) και αναπήρων ληπτών δημόσιου βοηθήματος σε ξενοδοχεία ή άλλους χώρους εντός της Κύπρου για διακοπές.

Το ποσό επιχορήγησης διακοπών καθορίζεται στις £150 για περίοδο διακοπών 6 ημερών, σ' όλη τη διάρκεια του χρόνου [όπου χρειάζεται περιλαμβάνεται επίσης ανάλογο ποσό (£150) για συνοδό].

1.6. Υπηρεσίες Τηλεφροντίδας

Μετά από σχετική πρόταση του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, το Υπουργικό Συμβούλιο, με απόφαση του αρ. 60.379 και ημερ. 10/6/2004, ενέκρινε την επιδότηση ληπτών δημόσιου βοηθήματος για αγορά υπηρεσιών Τηλεφροντίδας από το Ταμείο Δημόσιων Βοηθημάτων.

Από την Υπηρεσία Τηλεφροντίδας μπορούν να εξυπηρετηθούν μονήρη ηλικιωμένα και ανάπηρα άτομα και άτομα που αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα υγείας, ώστε να παραμένουν στο δικό τους περιβάλλον όσο το δυνατό περισσότερο και να αποφεύγεται η τοποθέτησή τους σε Ιδρύματα.

2. Στήριξη της οικονένειας, πρόληψη της οικογενειακής δυσλειτουργίας και διασφάλιση των συμφερόντων των παιδιών, καθώς και ενίσχυση άλλων ευάλωτων ομάδων, όπως ηλικιωμένων και ατόμων με αναπηρίες

2.1. Εκσυγχρονισμός της νομοθεσίας που αφορά το παιδί και εναρμόνιση με τη Διεθνή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού

Έγινε νομοτεχνική επεξεργασία του Νομοσχεδίου με τίτλο «Ο περί Παιδιών Νόμος», που σκοπεύει στον εκσυγχρονισμό της νομοθεσίας που αφορά τα παιδιά και την εναρμόνιση της με διεθνείς Συμβάσεις και Συστάσεις. Το 2007, το Νομοσχέδιο θα υποβληθεί στο Υπουργικό Συμβούλιο για έγκριση και στη συνέχεια θα κατατεθεί στη Βουλή των Αντιπροσώπων για ψήφιση.

Ετοιμάστηκαν επίσης προσχέδια των ακόλουθων Κανονισμών, τα οποία βρίσκονται στη Νομική Υπηρεσία για νομοτεχνική επεξεργασία:

- (α) Οι περί Λειτουργίας Παιδοκομικών Σταθμών Κανονισμοί.
- (β) Οι περί Φροντίδας Παιδιών από Κατ' οίκον Παιδοκόμους Κανονισμοί.
- (γ) Οι περί Λειτουργίας Μη-Κρατικών Ιδρυμάτων Παιδικής Προστασίας Κανονισμοί.

2.2. Συμβουλευτικές και υποστηρικτικές υπηρεσίες προς την οικογένεια

Στο πλαίσιο της επιδίωξης για στήριξη και ενδυνάμωση της οικογένειας και προστασία του παιδιού από φυσικούς και ηθικούς κινδύνους, συνεχίζεται η παροχή συμβουλευτικών και υποστηρικτικών υπηρεσιών (**Πίνακας 1**).

Συγκεκριμένα, στα Κέντρα Οικογενειακής Καθοδήγησης παρέχονται πολυθεματικές, εντατικές, θεραπευτικές παρεμβάσεις προς την οικογένεια σε ατομικό, οικογενειακό και ομαδικό επίπεδο.

Το Κέντρο Οικογενειακής Καθοδήγησης Λευκωσίας στελεχώνεται από ένα Λειτουργό Ευημερίας των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας, ένα Ψυχολόγο των Υπηρεσιών Ψυχικής Υγείας, ενώ έχουν αγοραστεί και υπηρεσίες Οικογενειακού Θεραπευτή.

Η επιτυχής λειτουργία του Κέντρου Οικογενειακής Καθοδήγησης Λευκωσίας, έδειξε πως τέτοιοι θεσμοί είναι απαραίτητοι για την ενδυνάμωση της οικογένειας. Για το λόγο αυτό, προωθήθηκε η λειτουργία Κέντρου στη Λεμεσό, από Μη Κυβερνητική Οργάνωση, η οποία ενισχύθηκε για το σκοπό αυτό με κρατική χορηγία.

2.3. Πρόληψη και Αντιμετώπιση της Παραβατικότητας

Ο θεσμός της αποποινικοποίησης της μεταχείρισης ανηλίκων παραβατών, που λειτουργεί από το 1978, έδωσε την ευκαιρία στις Υπηρεσίες Κοινωνικής Υπηρεσίας να εντοπίσουν αρκετές περιπτώσεις παιδιών και των οικογενειών τους, που χρειάζονται συμβουλευτική βοήθεια. Συνέβαλε επίσης στην αποφυγή της παρουσίασης των ανήλικων παραβατών ενώπιον του Δικαστηρίου με όλες τις αρνητικές επιπτώσεις.

Οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας επίσης συνέχισαν στη διάρκεια του 2006 να επιτηρούν ανήλικα και ενήλικα άτομα για τα οποία έχουν εκδοθεί κηδεμονευτικά διατάγματα από το Δικαστήριο. Πολλά από αυτά έχουν ως όρο την παροχή, από τους παραβάτες, Κοινωνικής Εργασίας Χωρίς Αμοιβή. Ο θεσμός αυτός εφαρμόζεται σε συνεργασία με το Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού, με βάση τον περί Κηδεμονίας και Άλλων Τρόπων Μεταχείρισης Αδικοπραγούντων Νόμο 1996 [N46(1)96] (Πίνακας 9).

Για την αξιολόγηση του θεσμού, έχει ανατεθεί στο Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης, σε συνεργασία με τις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας, η ετοιμασία σχετικής έκθεσης, η οποία ολοκληρώθηκε το τέλος του 2006 και θα αξιολογηθεί το 2007.

2.4. Συμβολή των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας στην Αντιμετώπιση του Προβλήματος των Ναρκωτικών

Οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας συνέχισαν την ενίσχυση με οικονομική και τεχνική βοήθεια, μέσω του Σχεδίου Κρατικών Χορηγιών, μη Κυβερνητικών Οργανώσεων που λειτουργούν προγράμματα και υπηρεσίες για άτομα εξαρτησιογόνες ουσίες. Τον Ιούνιο 2006, ενισχύθηκαν με Κρατική Χορηγία 6 προγράμματα με συνολικό ποσό ύψους £35.000. Από το 2007 την επιχορήγηση των προγραμμάτων αυτών θα αναλάβει το Αντιναρκωτικό Συμβούλιο Κύπρου.

Επιπρόσθετα, οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας, σε συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, εξετάζουν τη δημιουργία Κοινωνικής Υπηρεσίας σε σχολεία για έγκαιρη επισήμανση δυσκολιών των μαθητών, έγκαιρη παροχή συντονισμένης

βοήθειας και χειρισμό προβλημάτων που προέρχονται από την εγκατάλειψη του σχολείου και τη σχολική αποτυχία.

Οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας ετοίμασαν επίσης το «Σχέδιο Παροχής Οικονομικής Βοήθειας για Επανάταξη πρώην Εξαρτημένων Ατόμων» το οποίο εγκρίθηκε από το Αντιναρκωτικό Συμβούλιο Κύπρου και τέθηκε σε ισχύ από τον Οκτώβρη 2006.

Το Σχέδιο Παροχής Οικονομικής Βοήθειας για Επανάταξη πρώην Εξαρτημένων Ατόμων προσφέρει στους δικαιούχους ευκαιρίες για επαγγελματική κατάρτιση / εκπαίδευση, σπουδές σε αναγνωρισμένα Ανώτερα ή Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα στην Κύπρο ή άλλους τρόπους βοήθειας, η οποία δεν προσφέρεται από άλλα προγράμματα ή υπηρεσίες των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας.

Δικαιούχοι είναι μόνιμοι και νόμιμοι κάτοικοι Κύπρου, οι οποίοι βρίσκονται σε επαφή με θεραπευτικό πλαίσιο, του οποίου τα προγράμματα έχουν εγκριθεί από το Αντιναρκωτικό Συμβούλιο Κύπρου.

2.5. Υιοθεσίες

Ο βασικότερος στόχος του προγράμματος υιοθεσιών είναι η διασφάλιση της ευημερίας και του καλύτερου συμφέροντος του προς υιοθεσία παιδιού. Η βαρύτητα στο πρόγραμμα είναι παιδοκεντρική και επικεντρώνεται στο δικαίωμα του προς υιοθεσία παιδιού να μεγαλώσει σε οικογένεια.

Λόγω του ότι η υιοθεσία είναι ένα προστατευτικό μέτρο για παιδιά που έχουν ανάγκη οικογένειας, οι οικογένειες που επιθυμούν να υιοθετήσουν παιδί χρειάζεται να έχουν τη δυνατότητα να καλύψουν στα παιδιά αυτά όλες τους τις ανάγκες. Η ευθύνη όσον αφορά τη μελέτη καταλληλότητας των ατόμων που ενδιαφέρονται να υιοθετήσουν και της διασφάλισης των συμφερόντων των παιδιών, έχει ανατεθεί στις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας με βάση τον Περί Υιοθεσίας Νόμο 19(1)/95 (**Πίνακες 7 & 8**).

2.6. Πρόληψη και Αντιμετώπιση της Βίας στην Οικογένεια

Το εξειδικευμένο αυτό πρόγραμμα παρέχει στο ανήλικο και στο ενήλικο θύμα το δικαίωμα για βοήθεια, στήριξη και προστασία, προκειμένου να ενισχυθεί και αντιμετωπίσει τη βία που δέχεται. Το πρόγραμμα δίδει ιδιαίτερη έμφαση στην κακοποίηση – παραμέληση ανηλίκων, προασπίζοντας τα δικαιώματα των παιδιών και δίδοντάς τους δίοδο πρόσβασης σε υπηρεσίες για εξασφάλιση βοήθειας.

2.7. Γονική Μέριμνα

Η προστασία των παιδιών όταν αυτά βιώνουν την εμπειρία του χωρισμού των γονιών τους ή την αντιδικία ως προς τα θέματα επιμέλειας/φύλαξης/επικοινωνίας αποτελεί πρωταρχικό στόχο του προγράμματος Γονικής Μέριμνας. Το συμφέρον του παιδιού πρέπει να διασφαλίζεται σε όλες τις αποφάσεις Γονικής Μέριμνας του Οικογενειακού Δικαστηρίου και για το λόγο αυτό οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας έχουν ευθύνη ετοιμασίας κοινωνικο-οικονομικών εκθέσεων για ενημέρωση του Δικαστηρίου. Στη διαδικασία αυτή τα παιδιά έχουν το δικαίωμα να πληροφορηθούν για οτιδήποτε τα αφορά, να εκφράζουν την άποψή τους ελεύθερα ενώ τους παρέχεται η δυνατότητα να ακουστούν.

3. Ενίσχυση και ενεργοποίηση των Εθελοντικών Οργανώσεων και παρασώρηση κρατικών Χορηγιών

3.1. Σχέδιο Κρατικών Χορηγιών

Η κρατική χορηγία που παραχωρείται σε Εθελοντικούς Οργανισμούς, στο πλαίσιο του Σχεδίου Κρατικών Χορηγιών, στοχεύει στην προαγωγή και ενδυνάμωση της εθελοντικής δραστηριότητας στον τομέα της κοινωνικής πρόνοιας και ευημερίας σε τοπικό επίπεδο.

Κατά το 2006, παραχωρήθηκε συνολικό ποσό ύψους £4.639.500 σε 237 Οργανώσεις, που λειτουργούν 350 προγράμματα.

Η ποσοστιαία κατανομή του ποσού αυτού φαίνεται πιο κάτω:

- 28,26% για προγράμματα για ηλικιωμένους (ποσό £1.310.917.317),
- 28.13% για προγράμματα για άτομα με ειδικές ανάγκες (ποσό £1.305.122),
- 18.78% για προγράμματα παιδιών προσχολικής ηλικίας (ποσό £871.069),
- 13,78% για Κέντρα Προστασίας και Απασχόλησης Παιδιών Σχολικής Ηλικίας (ποσό £639.392),
- 11,06% για διάφορα άλλα προγράμματα (ποσό £513.000).

Λόγω του ρυθμού ανάπτυξης του εθελοντισμού που παρατηρείται τα τελευταία χρόνια και των αυξανόμενων αναγκών των Οργανώσεων, οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας προώθησαν κατά το 2006 μελέτη για την Ορθολογική Διαχείριση των Κρατικών Χορηγιών, η οποία ολοκληρώθηκε το Δεκέμβριο 2006. Τα πορίσματα της μελέτης και οι εισηγήσεις του εμπειρογνώμονα αναμένεται να μελετηθούν και αξιολογηθούν από τις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας και να τύχουν εφαρμογής κατά την επιχορήγηση των Εθελοντικών Οργανώσεων Κοινωνικής Πρόνοιας κατά το 2007.

3.2. Έργο που συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινοτικό Ταμείο «Επέκταση και Βελτίωση των Μονάδων και Υπηρεσιών Εξυπηρέτησης Παιδιών, Ηλικιωμένων, Αναπήρων και Άλλων Εξαρτημένων»

Οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας υλοποιούν το πιο πάνω Έργο, για την προώθηση της πρόσβασης των γυναικών στην αγορά εργασίας, το οποίο άρχισε το 2005 και θα συνεχιστεί μέχρι το 2008. Ο κύριος στόχος του Έργου είναι η βελτίωση/επέκταση κοινωνικών υπηρεσιών φροντίδας με σκοπό τη διευκόλυνση της ένταξης/επανεένταξης του αδρανούς γυναικείου εργατικού δυναμικού στην αγορά εργασίας.

Εντός του 2006 εκπονήθηκε και ολοκληρώθηκε παγκύπρια μελέτη στον τομέα των υπηρεσιών ανοικτής φροντίδας. Έγινε η προκήρυξη εκδήλωσης ενδιαφέροντος από συμπράξεις Αρχών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΑΤΑ) και Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων (ΜΚΟ) και ολοκληρώθηκε η διαδικασία επιλογής των αιτήσεων που υποβλήθηκαν.

Επιπρόσθετα των πιο πάνω και επειδή οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας διαπίστωσαν την ανάγκη πιο ενεργούς συμμετοχής των Αρχών Τοπικής Αυτοδιοίκησης σε προγράμματα κοινωνικής προστασίας, άρχισαν τις προκαταρκτικές ενέργειες για εκπόνηση μελέτης για το ρόλο των Αρχών Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην προώθηση πολιτικών φροντίδας για τη συμφιλίωση επαγγελματικού και οικογενειακού βίου.

4. Δίκτυο αποτελεσματικής κοινωνικής προστασίας για ευάλωτες ομάδες Ιδρυματική και Δημερεύουσα Φροντίδα σε Κρατικά Ιδρύματα

4.1. Ρύθμιση παροχής υπηρεσιών κατ' οίκον φροντίδας από μη κυβερνητικούς φορείς

Η νομοτεχνική ρύθμιση της παροχής υπηρεσιών κατ' οίκον φροντίδας από μη κυβερνητικούς φορείς, σκοπό έχει την άσκηση ελέγχου, ώστε να διασφαλίζονται ικανοποιητικά επίπεδα υπηρεσιών φροντίδας σε ηλικιωμένα άτομα και να αποφεύγεται τυχόν εκμετάλλευσή τους.

Ετοιμάστηκε σχετικό νομοσχέδιο, το οποίο θα προωθηθεί στο Υπουργικό Συμβούλιο.

4.2. Παιδιά Υπό Φροντίδα

Με βάση τη σχετική νομοθεσία, παιδιά μπορούν να τεθούν υπό τη φροντίδα των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας και να τοποθετηθούν είτε σε ανάδοχες οικογένειες είτε σε ιδρύματα παιδικής προστασίας μέχρι τα 18 τους χρόνια. Η συμπαράσταση του Κράτους για στήριξη και αποκατάστασή τους συνεχίζεται και μετά τη συμπλήρωση των 18 χρόνων, με την εφαρμογή του Σχεδίου Ενίσχυσης Παιδιών Υπό Φροντίδα του Διευθυντή. Το εν λόγω Σχέδιο παρέχει στα παιδιά αυτά ευκαιρίες για επαγγελματική κατάρτιση/εκπαίδευση, σπουδές σε ανώτερα ή ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα στην Κύπρο και το εξωτερικό και αποκατάσταση με αγορά επίπλωσης και εξοπλισμού (Πίνακας 2).

4.3. Ιδρυματική Φροντίδα

Οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας λειτουργούν 33 Ιδρύματα. Από αυτά, 7 αφορούν την παιδική και εφηβική προστασία, 7 την παροχή φροντίδας σε ηλικιωμένους, 8 την παροχή φροντίδας σε άτομα με ειδικές ανάγκες και 11 τις υπηρεσίες διημερεύουσας φροντίδας παιδιών προσχολικής ηλικίας (**Πίνακες 5,6 και 16**).

4.4. Εκσυγχρονισμός Κρατικών Ιδρυμάτων Παιδικής Προστασίας

Τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα παιδιά που φροντίζονται στα Ιδρύματα Παιδικής Προστασίας, χρειάζονται εξειδικευμένη αντιμετώπιση και χειρισμό.

Το Δεκέμβριο 2006, ολοκληρώθηκε μελέτη εμπειρογνώμονα για τα Ιδρύματα Παιδικής Προστασίας, η οποία θα αξιολογηθεί και αξιοποιηθεί από τις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας εντός του 2007.

4.5. Υπηρεσίες Φροντίδας για Ηλικιωμένους

Για διασφάλιση ικανοποιητικών επιπέδων λειτουργίας των Στεγών Ηλικιωμένων και αξιοπρεπούς επιπέδου διαβίωσης των ηλικιωμένων και αναπήρων, οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας συνέχισαν να εφαρμόζουν τους περί Στεγών για Ηλικιωμένους και Αναπήρους Νόμους του 1991 και 1994 καθώς και τους σχετικούς Κανονισμούς για την εγγραφή και επιθεώρηση των μη κρατικών Στεγών, καθώς και εγγραφή φροντιστών για τη φροντίδα μέχρι 5 ατόμων στο σπίτι του φροντιστή.

Οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας, έχοντας ως βασική πολιτική τους την παραμονή των ηλικιωμένων στο δικό τους περιβάλλον, συνέχισαν και κατά το 2006 να ενισχύουν τόσο την οικογένεια όσο και την κοινότητα, εξασφαλίζοντας τις υπηρεσίες φροντιστών για φροντίδα των ηλικιωμένων ατόμων στα σπίτια τους, με αμοιβή.

Παράλληλα, στα πλαίσια της πιο πάνω φιλοσοφίας, παρέχονταν υπηρεσίες διημερεύουσας φροντίδας σε Στέγες Ηλικιωμένων και σε κοινοτικά προγράμματα.

4.6. Σχέδιο Ενίσχυσης Οικογενειών για τη Φροντίδα Ηλικιωμένων ή/και Ανάπηρων Μελών τους

Το Σχέδιο αυτό παρέχει στις οικογένειες επιχορήγηση μέχρι £7.000 για κτιριακές μετατροπές και προσθήκες, έτσι ώστε να μπορούν να κρατήσουν κοντά τους τα ηλικιωμένα μέλη τους και να προσφέρουν σε αυτά την αναγκαία φροντίδα.

5. Ανταπόκριση των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας σε Ευρωπαϊκές και διεθνείς δεσμεύσεις

5.1. Εθνική Έκθεση για τις Στρατηγικές Κοινωνικής Προστασίας και Κοινωνικής Ενσωμάτωσης

Στον τομέα της κοινωνικής προστασίας και της κοινωνικής ενσωμάτωσης, η Ευρωπαϊκή Ένωση, αντί της λήψης νομοθετικών μέτρων, εφαρμόζει την ανοικτή μέθοδο συντονισμού¹ που αποτελεί ένα εργαλείο πολιτικής που αναγνωρίζει την ανάγκη συντονισμού και ανταλλαγής καλών πρακτικών μεταξύ χωρών μελών.

Στο πλαίσιο αυτό, οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας ανέλαβαν συντονιστικό ρόλο για την ετοιμασία της Εθνικής Έκθεσης για τις Στρατηγικές Κοινωνικής Προστασίας και Κοινωνικής Ενσωμάτωσης (ΕΣΠΕ). Η ΕΣΠΕ αποτελεί έγγραφο πολιτικής αναφορικά με τις προκλήσεις και προτεραιότητες της Κύπρου στους τομείς της κοινωνικής προστασίας (συντάξεις και υγεία) και της κοινωνικής ενσωμάτωσης. Για την ετοιμασία της ΕΣΠΕ, συγκροτήθηκε Ομάδα Εργασίας με τη συμμετοχή 47 φορέων από κυβερνητικές υπηρεσίες, αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης, εθελοντικές οργανώσεις, κοινωνικούς εταίρους κλπ.

---

¹ Σύμφωνα με την Ανοικτή Μέθοδο Συντονισμού, **κοινοί στόχοι** και **δείκτες** που καθορίζονται σε ευρωπαϊκό επίπεδο υλοποιούνται σε εθνικό επίπεδο μέσω **Εθνικών Σχεδίων Δράσης** με την όσο το δυνατό μεγαλύτερη εμπλοκή των ενδιαφερόμενων φορέων. Ακολούθως, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή συντάσσει **Έκθεση** προσπαθώντας να αναδείξει τα βασικά χαρακτηριστικά και τις καλές πρακτικές στο συγκεκριμένο τομέα.

Η ΕΣΠΕ εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο και ακολούθως κατατέθηκε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, τον Οκτώβριο του 2006.

5.2. Συμμετοχή σε Ευρωπαϊκές Επιτροπές

Οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας έχουν το συντονιστικό ρόλο για την εκπροσώπηση της Κύπρου στην Επιτροπή Κοινωνικής Προστασίας (ΕΚΠ), στην οποία συμμετέχουν οι Υπηρεσίες Κοινωνικών Ασφαλίσεων και το Υπουργείο Υγείας. Η ΕΚΠ είναι η κατ' εξοχή συμβουλευτική επιτροπή της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε θέματα κοινωνικής προστασίας.

Η ΕΚΠ συνήλθε 11 φορές κατά το 2006 και ασχολήθηκε με θέματα όπως την αναθεώρηση της Ανοικτής Μεθόδου Συντονισμού, τις κοινωνικές υπηρεσίες κοινής ωφέλειας, την ευελασφάλεια και τη δημογραφική πρόκληση.

Επίσης, οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας εκπροσώπησαν την Κύπρο στην Επιτροπή του Κοινοτικού Προγράμματος Δράσης για την Καταπολέμηση του Κοινωνικού Αποκλεισμού, η οποία είναι συμβουλευτική επιτροπή στους τομείς της έρευνας, ανταλλαγής καλών πρακτικών και ανάπτυξης διευρωπαϊκών δικτύων συνεργασίας για την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού.

5.3. Κοινωνικές Υπηρεσίες σε αλλοδαπούς

Τα τελευταία πέντε χρόνια, η Κύπρος έχει δεχθεί σημαντικό αριθμό πολιτών άλλων χωρών, προερχόμενων κυρίως από τρίτες χώρες αλλά και από χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Παρά το σημαντικό μεταναστευτικό ρεύμα που παρατηρείται προς την Κύπρο, δεν έχει ακόμη ολοκληρωθεί μια ενιαία μεταναστευτική πολιτική, η οποία να ενισχύεται από το κατάλληλο θεσμικό πλαίσιο.

Η κατάχρηση της οδού του ασύλου από οικονομικούς μετανάστες, προκειμένου να επιτύχουν τη διαμονή τους στον τόπο, περιπλέκουν το χειρισμό τους, με αποτέλεσμα την καθυστέρηση στη διεκπεραίωση των αιτήσεων από άλλες υπηρεσίες με

αλυσιδωτές επιπτώσεις με συνεπακόλουθο την σημαντική πίεση τόσο στα εθνικά προνοιακά ταμεία όσο και στον τομέα της εργασίας.

5.4. Προστασία θυμάτων που έχουν διακινηθεί με σκοπό τη σεξουαλική εκμετάλλευσή τους.

Η προστασία και η φροντίδα των θυμάτων, παρά το ότι απαιτεί συντονισμένη εθνική πολιτική, δεσμεύει τις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας. Οι συγκεκριμένες αρμοδιότητες απορρέουν από το διορισμό της Διευθύντριας Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας ως «Κηδεμόνα Θυμάτων Εμπορίας και Σεξουαλικής Εκμετάλλευσης».

Με βάση τις αρμοδιότητες του Κηδεμόνα οι οποίες απορρέουν από το σχετικό Νόμο, προσφέρονται στα θύματα οι ακόλουθες υπηρεσίες: προκαταρκτική αντιμετώπιση των παραπόνων εκμετάλλευσης ή παράβασης του Νόμου και λήψη όλων των μέτρων για διερεύνησή τους από τα αρμόδια όργανα, συμβουλευτική καθοδήγηση, φροντίδα, περίθαλψη και διαμονή τους, προώθηση μέσω των αρμόδιων Αρχών της δίωξης των προσώπων που έχουν προβεί σε πράξεις εκμετάλλευσης ή άλλες συναφείς ενέργειες και λήψη όλων των απαιτούμενων μέτρων αποκατάστασης ή εργοδότησης ή επαναπατρισμού.

5.5. Προστασία Ασυνόδευτων (αλλοδαπών) Ανηλίκων

Με βάση το Άρθρο 10 του περί Προσφύγων Νόμου, η Διευθύντρια Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας ενεργεί ως κηδεμόνας ασυνόδευτου ανηλίκου που ζητά πολιτικό άσυλο στην Κύπρο και λαμβάνει όλα τα αναγκαία μέτρα για λογαριασμό του. Στις περιπτώσεις όπου ο ανήλικος βρίσκεται στην Κύπρο ασυνόδευτος αλλά δεν είναι αιτητής πολιτικού ασύλου, θεωρείται «παιδί που έχει ανάγκη φροντίδας και προστασίας» και οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας λαμβάνουν όλα τα απαραίτητα μέτρα για την προστασία του. Όλες οι αποφάσεις στις περιπτώσεις ασυνόδευτων ανηλίκων αποσκοπούν στη διασφάλιση του καλύτερου συμφέροντος του ανηλίκου.

Οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας, κατά το έτος που επισκοπείται, παρείχαν τόσο οικονομική στήριξη μέσω δημόσιου βοηθήματος όσο και ψυχοκοινωνική στήριξη και συμβουλευτική καθοδήγηση.

Κατά το 2006 έτυχαν οικονομικής βοήθειας από το Ταμείο Δημόσιων Βοηθημάτων, συνολικά 679 αλλοδαποί (άτομα και οικογένειες) και δαπανήθηκε ποσό ύψους £3.575.190.

5.6. Ανταπόκριση των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας στην αντιμετώπιση των εκτοπισθέντων από τον πόλεμο στο Λίβανο

Η Κύπρος, με την κοινωνική ευαισθησία που τη χαρακτηρίζει, δεν θα μπορούσε να μείνει αδιάφορη σε τραγικά συμβάντα όπως η πολεμική σύρραξη στο Λίβανο. Τον Ιούλιο 2006, οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας ανταποκρίθηκαν άμεσα στην ανάγκη για παροχή βοήθειας στους εκτοπισθέντες.

Λειτουργοί Ευημερίας μετέβαιναν στο Λίβανο με τα πλοία τα οποία μετέφεραν τους εκτοπισθέντες στην Κύπρο και τους πρόσφεραν βοήθεια τόσο κατά τη μεταφορά τους όσο και κατά τη διαμονή τους, μεριμνώντας για την ικανοποίηση των άμεσων αναγκών τους.

Όλοι οι εκτοπισθέντες οι οποίοι παρέμεναν στην Κυπριακή Δημοκρατία λάμβαναν μηνιαίο δημόσιο βοήθημα για κάλυψη των βασικών και ειδικών αναγκών τόσο των ιδίων όσο και των οικογενειών τους. Συνολικά, η παροχή οικονομικής βοήθειας από το Ταμείο Δημόσιων Βοηθημάτων ανήλθε στις £34.000,00 και για την ομαλή και επιτυχή διαχείριση της κρίσης του Λιβάνου συνέβαλαν 80 Λειτουργοί Ευημερίας όλων των βαθμίδων.

5.7. Επιμόρφωση των Λειτουργών των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας μέσω Σεμιναρίων, υποτροφιών και άλλων τομέων

Οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας συνέχισαν με εντατικούς ρυθμούς τη διοργάνωση ενδοϋπηρεσιακών επιμορφωτικών προγραμμάτων κατά το 2006, με στόχο τη συνεχή αναβάθμιση των επαγγελματικών δεξιοτήτων του προσωπικού, με κύριο γνώμονα την παροχή ενδοϋπηρεσιακής κατάρτισης στους νεοεισερχόμενους Λειτουργούς, στην αναθεωρητική εκπαίδευση τόσο των Λειτουργών Ευημερίας όσο και των Ιδρυματικών Λειτουργών, σε θέματα που σχετίζονται με την άμεση άσκηση των

καθηκόντων τους καθώς και στην εκπαίδευση σε άλλους παρεμφερείς τομείς (διοίκηση, νομοθεσία, νέες τεχνολογίες κ.α.).

MM / 5.14.012.05.6 / Ετήσια Έκθεση ΥΕΚΑ / Συνεισφορά ΥΚΕ.